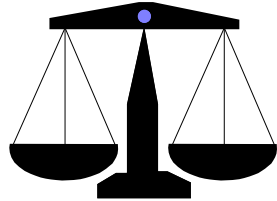

טיפ סגנון חופשי 26 Free Style TIP

מגזין אלקטרוני באינטרנט ובפייסבוק - לניהול ותפעול אתרי רחצה ונופש
ט"ז סיון תשע"ה - 3 ביוני 2015

מאת: דוד לבקוביץ

ת"פ 10804-06-14 בבית המשפט השלום חיפה

בפני כב' השופט ד"ר זאיד פלאח

מדינת ישראל – משרד הבריאות

המאשימה:

נגד

הנאשמים: 1. קיבוץ רמת יוחנן, אגודה שיתופית 2. עודד קול (המנהל הפעיל של הבריכה)

ניתן ביום, ט"ו אייר תשע"ה, 04 מאי 2015, במעמד כל הצדדים.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום לבית המשפט המחוזי בחיפה.

בריכת שחייה בקיבוץ - אינה עסק "טעון רישוי", פסק השופט וזיכה את

קיבוץ רמת יוחנן ואת המנהל הפעיל מכל המיוחס להם בכתב האישום

לצפייה בפסק הדין המלא לחץ כאן

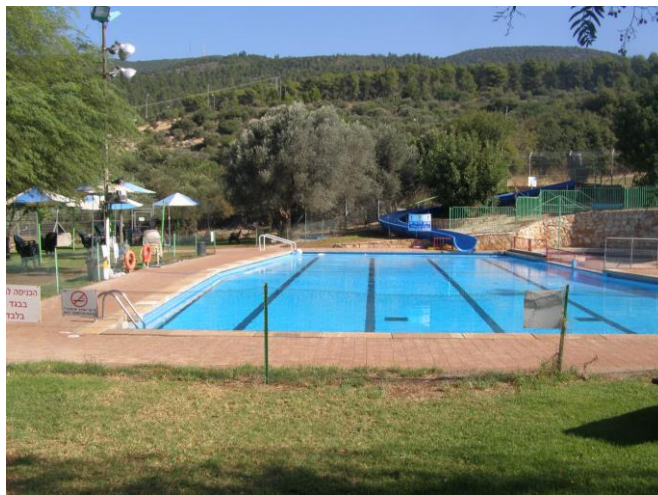
בריכת שחייה בקיבוץ יטבתה בערבה – צילום ד. לבקוביץ

עיקרי כתב האישום

כתב האישום שהוגש כנגד הנאשמים מייחס להם ביצוע עבירות של ניהול עסק ללא רישיון עסק, ניהול ו/או הפעלת בריכה בתנאים תברואיים לא נאותים לתקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבריכות שחייה), וניהול ו/או הפעלת בריכה ללא התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת לפי תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר המונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב – 1992.

עוד נטען כי הבריכה הינה עסק טעון רישוי וכי היא פועלת ומנוהלת ללא רישיון בר-תוקף, וכמו כן נטען כי לאור זאת שאחת ממטרות הרישוי של בריכה הינה הבטחת בריאות הציבור לקבות תנאי תברואה נאותים על כן נדרש אישור מקדים של משרד הבריאות.

לפי כתב האישום, בבריכה בוצעו שש ביקורות ובביקורות אלו נמצא כי הבריכה מופעלת בתנאים תפעוליים ותברואתיים לקויים ובניגוד לדין. עוד עלה בביקורות שבבריכה מתקיימות פעילויות ספורט, כגון חוגי מים לציבור וכי לקיבוץ ארבעה חדרים המיועדים להשכרה לציבור עם אפשרויות שימוש בבריכה. המציל משמש גם כמפעיל הבריכה בניגוד לנדרש, ובנוסף נמצאו הליקויים הבאים: העדר סחרור מים דרך תעלות הגלישה כנדרש, תעלות גלישה סתומות ואינן פעילות, פיזור המים המטופלים לקוי ומתבצע רק בשתי נקודות במים הרדודים בעוד שנדרש פיזור אחיד בכל שטח הבריכה, אין מקלחון חובה בכניסה לבריכה, בחדר המכונות נמצא שאין מיכל איזון כנדרש ולא מותקן מז"ח.

בריכת שחייה בקיבוץ בצפון הארץ – צילום ד. לבקוביץ

עיקרי מענה הנאשמים לכתב האישום

הקיבוץ והמנהל בפועל של הבריכה, דחו את ההאשמות, וטענו כי הבריכה כלל אינה נחשבת לעסק, שכן היא מיועדת לחברי הקיבוץ בלבד ואינה פתוחה לקהל הרחב, אין בה אפשרות לרכוש כרטיס כניסה, ומספר המתרחצים ממילא אינו עולה על 30 אנשים, וגם זה בחודשי הקיץ החמים. באשר ליחידות הדיור, נטען כי לא מדובר בצימרים המציעים למבקרים אקראיים את שירותי הבריכה, אלא בחדרים המושכרים לטווח ארוך לאנשים שהופכים בעצם לתושבי הקיבוץ.

עיקרי פסק הדין

במסגרת הדיון בתיק, נדרש ביהמ"ש להכריע בשאלה האם חוק רישוי עסקים חל על בריכה בקיבוץ, האם במעשים שיחוסו להם עברו הקיבוץ ומנהל הבריכה על חוק רישוי עסקים כשניהלו, לכאורה, עסק ללא רישיון והפעילו בריכה בתנאים תברואתיים לא נאותים.

כב' השופט ד"ר זאיד פלאח, שדן בתיק, ציין כי אי גביית דמי כניסה אינה שוללת בהכרח את אופייה המסחרי של הבריכה, אולם יחד עם יתר הפרמטרים שהציג הקיבוץ, בכללם הגבלת הכניסה לחברי הקיבוץ ואורחיהם בלבד, מיעוט הרוחצים והעובדה שהחדרים סביבה מושכרים לטווח ארוך לחברי קיבוץ – יש עדות לכך שהבריכה והחדרים נעדרת סממנים של עסק. במקרה כזה, קבע השופט, כי הוראות חוק רישוי עסקים אינן חלות על הבריכה, ומכאן שהפעלתה אינה כרוכה בקבלת רישיון עסק.

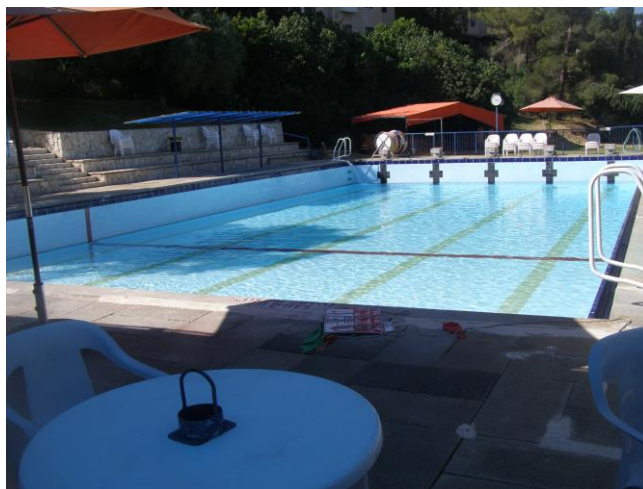
באשר ליתר הליקויים להם טענה המדינה, קבע השופט כי מאחר שהחוק לא חלק במקרה זה והליקויים מקורם בתקנות המבוססות אליו – אין מקום לקבלן.

כב' השופט ד"ר זאיד פלאח ציין בהרחבה את קביעות ביהמ"ש המחוזי בנצרת לגבי תחולת סעיף 32 לחוק רישוי עסקים, על בריכה בקיבוצים, בתיק ע"פ 66/70 מדינת ישראל נ' קיבוץ הגושרים, וכן בתיק ע"פ 704/99 מדינת ישראל נ' יעקב אסולין ואח', ששם נקבע כי סעיף 32 לחוק רישוי עסקים אינו חל על בריכת שחייה בקיבוץ ועל כן אין היא מחויבת ברישיון עסק.

כמו כן ציין כב' השופט שלמעשה לא התחדש דבר מאז אותן פסיקות, לא ניתנה פסיקה נוגדת וגם המחוקק בחר שלא לבצע תיקוני חקיקה כדי להכליל במפורש בריכות שחייה בקיבוצים לחוק רישוי עסקים, ושלא עשה כן עולה המסקנה היחידה לפיה גם המחוקק הסכים עם הקביעה, שבריכת שחייה בקיבוץ אינה עסק הטעון רישוי.

משהגיע ביהמ"ש למסקנה לפיה הנאשמת 1 לא הייתה חייבת לקבל רישיון עסק לבריכת השחייה, ובשל כך היא לא עברה את העבירות המיוחסות לה, ברור שגם הנאשם 2 יוצא פטור מכל אחריות.

לא עלה בידי המאשימה להוכיח כנדרש את המיוחס לנאשמים בכתב האישום, על כן החליט ביהמ"ש לזכותם מכל המיוחס להם.

בריכת קיבוץ סאסא בצפון – צילום ד. לבקוביץ

דיון מקצועי - אבחנה בין בריכה פרטית וציבורית

הגדרות

"בריכה פרטית" - עפ"י תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות) (תיקון מס' 2) (חלק כ"א – בריכות שחייה), התשס"ח - 2008, מוגדרת כבריכת שחייה מיוחדת ביחידת דיור אחת בלבד, המיועדת לשימוש פרטי של אותה יחידת דיור. ככזאת היא איננה טעונת רישיון עסק כפי שנבהיר בהמשך.

"בריכה ציבורית" - ניתן להגדירה כבריכה טעונת רישוי עסקים, עפ"י צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשנ"ה – 1995, אשר מתנהלת לשם עשיית רווחים או המשמשת "ציבור רחב" (סעיף 32 בחוק רישוי עסקים). מה שיקבע האם הבריכה היא טעונת רישוי או לא הם הייעוד והשימושים שלה בפועל.

בריכת שחייה פתוחה המיועדת לדיירי מגדלי מגורים – צילום ד. לבקוביץ

הדרישות הסטטוטוריות ל – "בריכות ציבוריות"

הדרישות לתכנון, בניה ותפעול בטיחותי של בריכות שחייה טעונות רישוי עסק ("ציבוריות") מעוגנות בחקיקה הבאה:

- חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 ותקנותיו: לרבות ובמיוחד תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות) (תיקון מס' 2) (חלק כ"א – בריכות שחייה), התשס"ח - 2008.
- חוק הסדרת מקומות רחצה, תשכ"ד – 1964.
- חוק רישוי עסקים, תשכ"ח – 1968 והתקנות הנלוות לו. בריכות שחייה טעונות רישוי עסק ("ציבוריות") מפוקחות עפ"י חוק רישוי עסקים והתקנות שהותקנו על פיו. הרישוי והפיקוח ניתן ע"י הרשות המקומית המשמשת כרשות הרישוי וכן ע"י נותני וגורמי אישור (משטרת ישראל, משרד הבריאות, כיבוי אש ומחלקות העירייה השונות כגון מהנדס הרשות המקומית).
- תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבריכות שחייה), התשנ"ד – 1994. בפיקוח משרד הבריאות.

• תקנות הסדרת מקומות רחצה (בטיחות בבריכות שחייה), התשס"ד – 2004: החל משנת 2004 נכנסו לתוקף תקנות בטיחות חדשות אלו לבריכות שחייה שהחליפו את צו להסדרת מקומות רחצה (בריכות שחיה מוכרזות). האחריות לבטיחות מבקרי הבריכה עברה ממשרד הפנים ויישום התקנות הללו עברו ל- "מחזיקי הבריכה" עם פיקוח של הרשויות המקומיות. יישום התנאים בתקנות אלה מהווים תנאי לרישיון העסק.

סטאטוס בריכות שחייה בקיבוצים עפ"י פסיקת בתי משפט

סוגיה זו נדונה רבות ונכון להיום, עפ"י פסק הדין האחרון של ביהמ"ש השלום בחיפה ת"פ 10804-06-14 שפורסם במאמר זה, והסקירה הרחבה של כב' בשופט ד"ר זאיד פלאח שדן בתיק זה, בריכות שחייה בקיבוצים המשמשות רק את חברי המשק ואורחיהם אין מחויבות ברישיון עסק.

סוגיית רישוי עסק לבריכות שחייה בקיבוצים נדונה יחסית בהרחבה בערכאות משפטיות שונות כמפורט להלן:

ע.פ 66/70 בבית המשפט המחוזי בנצרת מדינת ישראל נ' קיבוץ הגושרים - שם נפסק כי ניהול בריכת שחייה בקיבוץ איננו עסק טעון רישוי. בית המשפט קבע, בין השאר, כי העובדה שהבריכה הייתה פתוחה לקהל הרחב לא הופכת את ניהול ואחזקת הבריכה לעסק אם לא מתלווה לכך צביון מסחרי. משהוכח כי הבריכה היא לשימוש הפרטי של חבר הקיבוץ בלבד וכי אין כל צביון מסחרי, וכמו כן שהמדינה לא הצליחה להוכיח כי הבריכה היא עסק שחייב ברישיון, פטר את הקיבוץ מאחריות.

ע.א 4597/91 בבית משפט העליון קיבוץ אפיקים נ' חי כהן ואח' - שם נפגע נער כבן 13.5 שנים שבא להתארח אצל קרוביו בקיבוץ, לאחר שרץ, קפץ למי הבריכה, נפגע בראשו והפך למשותק. הקיבוץ טען להגנתו, בין היתר, כי אין להטיל עליו אחריות לקרות התאונה מאחר שאיננה טעונת רישוי וככזאת לא הייתה נדרשת לעמוד בחיקוקים מסוימים כגון חוק ותקנות רישוי עסקים. הערעור נדחה לאור חובת הזהירות שעל הקיבוץ היה לעמוד בה. בית המשפט פסק כי עצם העובדה כי דבר חיקוק פלוני, המטיל חובה לנקוט אמצעי זהירות, אינו חל על מזיק אלמוני, ואינה מחייבת את המסקנה כי אותו מזיק אלמוני פטור מנקיטת אמצעי הזהירות המנויים בחיקוק. נקבע שם כי דווקא קיומה של חובה סטטוטורית יכולה ללמד על רמת הזהירות הנדרשת לצורך עוולת הרשלנות וכי החובה הסטטוטורית יכולה לשמש כאינדיקציה לסטנדרט הזהירות שחייב בו האדם הסביר.

ע"פ 175/98 בבית משפט המחוזי תל אביב-יפו שעלבים נ' מדינת ישראל - שם שימשה הבריכה בנוסף לחברי הקיבוץ, גם אוכלוסייה חיצונית כגון תלמידי ישיבה ושכונה קרובה והקיבוץ גבה לדבריו רק תשלום סמלי שנועד לשקף נשיאה בהוצאות בלבד. במסגרת ערעור של קיבוץ שעלבים על פסיקת בימ"ש השלום לגביו, הוא ביקש להסתמך על פס"ד הגושרים בכדי להוכיח כי הוא פטור מרישיון עסק. הערעור נדחה ע"י בית המשפט אשר פסק כי מאחר שהקיבוץ גבה דמי כניסה בצורת דמי מנוי מתושבים שאינם חבריו ואף העניק להם שירותים נוספים כגון לימודי שחייה בתשלום, יש בהם פעולות בעלות השלכות מסחריות ואין זה רלוונטי אם בסופו של דבר גביה זו מטרתה רווח ממש או רק הקטנת הוצאות.

ע"פ 704/99 בבית משפט המחוזי בנצרת **מדינת ישראל נ' אסולין** - שם נקבע כי בריכות שחייה בקיבוצים, אשר משמשות את חברי הקיבוץ ואורחיהם בלבד, ואשר אינן פתוחות למבקרים מבחוץ כנגד תמורה כספית, אינן נופלות לגדר הגדרת העסקים טעוני הרישוי.

רע"פ 4270/03 **מדינת ישראל נ' תנובה** - שוב בית המשפט התייחס גם לעניין פסק הדין של הגושרים. מדובר בפס"ד הנותן מענה לשאלות השנויות במחלוקת בדבר הצורך בהוצאת רישיונות עסק בעסקים שונים. זהו פס"ד התואם את רוח התקופה. עד לפס"ד זה, בשל הקושי להגדיר את "הרווח" המופק ממתקנים אלו (למרות גם קודם ניתן היה לעשות כימות כספי להטבות האמורות), ולאחר שבתי המשפט השונים זיכו את החברות באספקלריה זו שאין צורך ברישיון בשל עובדה זו, בחרו הרשויות המקומיות שלא לדרוש הוצאת רישיונות עסקים. במקרים אלו. פסק הדין קובע כי אין לשלול מעסק אופי של עסק אך משום שאינו מתנהל לשם עשיית רווחים. יחד עם זאת אין להסיק כי כל פעילות, אף כזו שאינה נועדה לשם הפקת רווחים, תחשב אוטומטית לעסק טעון רישוי, ובהתאם לדברי כב' השופט חשין, יש לפעול במקרים אלו עפ"י ההיגיון והשכל הישר.

תובנות

בריכת שחייה מקורה בת"א המיועדת לדיירי מגדלי מגורים – צילום ד. לבקוביץ

הפסיקה שתוארה במאמר זה מעוררת את השאלה גם לגבי דיירי בנייני מגורים שבריכת השחייה המשותפת משרתת אותם משפחות ואת אורחיהם. על פניו עולה שהבריכות בבנייני מגורים די זהות לקיבוצים בסטאטוס השימושים וההפעלה, ולכן הן לכאורה גם אינן טעונות רישיון עסק, עם כל המשתמע מכך.

יחד עם זאת ראוי להצביע על היבט "חובת הזהירות" הנדרשת ממחזיקי הבריכות בקיבוצים ובבנייני המגורים כפי שגם צוין בפסיקה שבמאמר.

המידע המוצג במאמר זה הנו מידע כללי בלבד, ואין בו כדי להוות ייעוץ ו/או חוות דעת משפטית. המחבר ו/או המערכת אינם נושאים באחריות כלשהי כלפי הקוראים, ואלה נדרשים לקבל עצה מקצועית לפני כל פעולה המסתמכת על הדברים האמורים.

כל הזכויות שמורות

אין להעתיק או להפיץ פרסום זה או קטעים ממנו בשום צורה ובשום אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני (לרבות צילום והקלטה) ללא אישור בכתב מראש מ- ד. לבקוביץ יעוץ והדרכה בע"מ. נעשה הכל כדי להעמיד את הדברים שבמאמר על דיוקם ועדכוןם עד ליום הפרסום. יחד עם זאת, ראוי להסתמך תמיד על מקורות הוראות כל דין המעודכנים